

Eesnäärmevähi ravi ^{177}Lu -PSMA-ga

Patsiendi infomaterjal

Käesoleva infolehe eesmärgiks on anda patsiendile teavet eesnäärmevähi ravi kohta ^{177}Lu -PSMA-ga ja tutvustada raviprotseduuri kulgu.

Üldinfo

Üheks tavapäraseks onkoloogiliste haiguste ravimeetodiks on kiiritusravi, mille puhul kasutatakse väliseid kiirgusallikaid. Kasvajakude on võimalik mõjutada kiirgusega ka seestpoolt, kasutades erinevaid radioaktiivseid isotoope, mis viiakse inimese kehasse kas suu kaudu või süstides.

Manustatud radioaktiivsed isotoobid toimivad kasvajakoele, kus tahes see kehas asub, võimaldades samal ajal ravida nii kasvajat kui ka selle siirdeid. Sellist ravitüüpi nimetatakse radioisotoopraviks.

Radioisotoopravile suunab Teid raviarst, kes ise registreerib Teid raviprotseduurile.

Raviprotseduur toimub Ida-Tallinna Keskaiglas peahoone (Ravi tn 18, A-korpus) esimesel korrusel asuvas nukleaarmeditsiinikeskuses.

Kuidas ^{177}Lu -PSMA ravi toimib?

Eesnäärmevähi ja selle siirete rakkude pinnal leidub erilist valku - prostatapetsiifilist membraaniantigeeni ehk PSMA-d, mida on tavalisest 100-1000 korda rohkem, kui tervete eesnäärmerakkude pinnal.

Selline eripära võimaldab kasutada täpselt sihitud kasvajarakkude-vastast ravi - radioaktiivse isotoobiga luteetsium-177 (^{177}Lu) märgistatud PSMA-d äratundev valk kantakse kasvajasse ja selle siiretesse. Radioaktiivne ^{177}Lu mõjub kasvajarakkudele hävitavalt.

Lisaks eesnäärmerakkudele leidub PSMA-d ka sülje- ja pisaranäärmete, neerude ja peensoole rakkudes. Seetõttu võib kiirguse kahjulik toime avalduda ka nendes kudedes, väljendudes enamasti kergete ja ajutiste kõrvaltoimetena (suukuivus, vererakkude arvu langus, neerufunktsiooni halvenemine).

Ravi näidustused ja vastunäidustused

¹⁷⁷Lu-PSMA-ravi on näidustatud patsientidele, kellel esineb algkoldest teistesse organitesse ja kudedesse levinud eesnäärmevähk ja kelle haigus ei allu enam varasemale ravile ning eelnev kuvamisuuring näitab PSMA piisavat esinemist kasvajakoes.

Multidistsiplinaarne onkoloogiline konsiilium kaalub põhjalikult ravi näidustatust patsiendile.

¹⁷⁷Lu-PSMA-ravi on vastunäidustatud neerupuudulikkuse ja vereloomehäirete puhul. Samuti ei sobi ravi raske maksafunktsiooni häirega ja raske südamehaigusega patsientidele. Juhul kui patsiendi tervise seisund ravi ajal halveneb, võidakse ravi katkestada.

Kõrvaltoimete puudumisel korratakse ravi 6-8-nädalaste vahedega neli või enam korda.

Ettevalmistus raviks

¹⁷⁷Lu-PSMA-ravi eel tuleb teha mitu vereanalüüsi ja uuringut, need määrab Teile raviarst.

Enne ¹⁷⁷Lu-PSMA raviprotseduuri läbiviimist selgitab arst Teile ravi eesmärgi, läbiviimist ja oodatavat tulemust ning tutvustab kiirgusohutuse nõudeid ravijärgsel perioodil. Teil palutakse kirjalikult kinnitada oma nõusolekut ¹⁷⁷Lu-PSMA-raviks.

Raviprotseduuri päeval enne haiglasse tulemist sööge harilik hommikusöök ja jooge rohkelt vett (umbes üks liiter lisaks tavalisele joogile).

Haiglasse saabumise järel juhatatakse Teid raviruumi. Teile paigaldatakse veenikanüül ning alustatakse ettevalmistavat ravi: Teile manustatakse tilkinfusioonina veeni neerusid kaitsvat füsioloogilist lahust ja vajaduse korral ka iiveldust ärahoidvat ravimit.

Umbes 30 minutit enne ¹⁷⁷Lu-PSMA manustamist asetatakse Teie põskedele külmakotid, mis jahutavad süljenäärmeid, kaitses neid kiirguskahjustuse eest.

¹⁷⁷Lu-PSMA-ravi käik

¹⁷⁷Lu-PSMA manustatakse Teile veeni kaudu umbes 10 minuti jooksul, mille järel jätkub füsioloogilise lahuse tilkinfusioon veel 4 tundi.

Raviprotseduuri eel, ajal ja järel jälgitakse regulaarselt Teie südame löögisagedust ning vererõhku. Pärast ravimi manustamist on soovitatav tarbida rohkelt vedelikku (2-3 liitrit päevas) nii neerude kaitsmiseks kui ka kehas seondumata ravimi kiireks väljutamiseks neerude kaudu.

¹⁷⁷Lu-PSMA-ravi vältel viibite Te haiglas vähemalt ühe ööpäeva. Selle aja jooksul tehakse gammakaameraga korduvalt salvestusi Teie kehast, et hinnata ¹⁷⁷Lu-PSMA jaotumist Teie organismis.

Pärast ravi

Pärast ravi lõppu võite haiglast lahkuda ning jätkata harjumuspärase eluga. Järgneva 2-3 päeva jooksul on soovitatav tarbida rohkelt vedelikku (2-3 liitrit päevas) nii neerude kaitsmiseks kui ka kehas seondumata ravimi kiireks väljutamiseks neerude kaudu.

Haiglast lahkumisel antakse Teile protseduuri teinud personali poolt kirjalikud kaaskodanikega suhtlemist puudutavad kiirgusohutuse nõuded.

Riigipiiril on tollipunktides (sh lennujaamades, sadamates) kasutusel radioaktiivse kiirguse mõõteseadmed, mis registreerivad ka ¹⁷⁷Lu-PSMA-ravi saanud inimesest lähtuvat kiirgust. Palun informeerige oma raviarsti, kui Te planeerite 3 kuu jooksul pärast ravi sõita välismaale; sel juhul antakse Teile haiglast lahkumisel tõend saadud ravi kohta.

Lisainformatsiooni raviprotseduuri kohta saate küsida nuklearmeditsiinikeskuse telefonidel 620 7187 või 620 7189 või e-posti teel nukleaar@itk.ee.

ITK965

Kinnitatud AS ITK ravikvaliteedi komisjoni 14.10.2020 otsusega (protokoll nr 10-20)